

Infofiche meldpunt klokkenluidersregeling

Vzw KIDS (februari 2023)

Inleiding

De nieuwe wetgeving van 8 december 2022 voert de verplichting tot het opzetten van meldingskanalen in zodat inbreuken op bepaalde wetgeving binnen private organisaties in een vroeg stadium kunnen worden opgespoord en behandeld, en dat tegelijkertijd een doeltreffende bescherming biedt aan de klokkenluiders.

Inbreuken in welke beleidsterreinen?

- Financiële diensten, producten en markten, voorkomen van witwassen van geld en financiering van terrorisme
- Productveiligheid en productconformiteit
- Veiligheid van het vervoer
- Milieubescherming
- Overheidsopdrachten
- Stralingsbescherming en nucleaire veiligheid
- Veiligheid van levensmiddelen, diervoeding en diergezondheid en dierenwelzijn
- Volksgezondheid
- Consumentenbescherming
- Bescherming van persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, beveiliging van netwerk en informatiesystemen
- Financiële belangen EU of verstoring interne markt

Klokkenluidersregeling

1. Klokkenluider

Wanneer iemand mistoestanden in zijn (voormalige) organisatie aan het licht brengt, dan spreken we van een klokkenluider.

De klokkenluider kan een (ex-)werknemer, sollicitant, vrijwilliger, stagiair of zelfstandige werkzaam in de onderneming, aandeelhouders, bestuurders zijn, maar ook iemand die werkt onder toezicht en leiding van (onder-)aannemers en leveranciers, enz.

Als klokkenluider moet je redelijke gronden hebben om aan te nemen dat wat je meldt juist is, gezien de omstandigheden en de informatie waarover je op het moment van de melding beschikt. Wie opzettelijk of bewust onjuiste of misleidende informatie meldt, geniet geen bescherming.

1.1. Inbreuk

Het begrip 'inbreuk' wordt heel ruim bekeken:

- Handelingen of nalatigheden:
 - o In overtreding van de geldende regels in de opgesomde beleidsterreinen;
 - o Die ingaan tegen het doel of de toepassing van deze regels
- Poging tot inbreuk, voltooide inbreuk, lopende inbreuk, poging tot verberging inbreuk

- Bewezen inbreuk OF inbreuk waarvan klokkenluider op het moment van de melding gegronde reden had om aan te nemen dat de info over de inbreuk juist was.

1.2. Garanties en bescherming

De procedures en systemen die gebruikt worden om meldingen te ontvangen en op te volgen, moeten de nodige garanties bieden inzake de vertrouwelijkheid, anonimiteit en kwaliteit van de behandeling. De nieuwe regeling stelt een verbod op represailles vast ter vergelding voor een melding of openbaarmaking. De definitie van represailles is ruim omschreven. Denk bijvoorbeeld aan represailles in het kader van negatieve beoordelingen of ontslag, maar ook bij verandering van taken, financiële sancties of reputatieschade.

Bij een melding via de interne en externe meldkanalen, heb je de keuze om je naam bekend te maken als melder, of anoniem te blijven voor de meldingsbeheerder. Niet- anonieme meldingen hebben de voorkeur, om de verdere opvolging en behandeling van je klacht te vereenvoudigen. De meldingskanalen zorgen voor systemen die de vertrouwelijkheid beschermen van:

- jouw identiteit
- de identiteit van de anderen die in de melding genoemd zijn
- de informatie waaruit jouw identiteit of deze van de anderen kunnen blijken

Dit door onder andere de toegang tot deze informatie te beperken.

1.3. Meldkanalen

Er zijn 3 mogelijke kanalen om een melding te doen. Er wordt niet gewerkt met een getrappt systeem, de melder kiest zelf een meldkanaal. Er wordt aangemoedigd om zoveel als mogelijk de interne kanalen voorrang te geven. We willen daarbij nog benadrukken dat we binnen onze organisatie werken met vertrouwenspersonen binnen de afdelingen die een eerste aanspreekpunt zijn voor al onze medewerkers. Indien dit niet voldoende veilig voelt, kan er geschakeld worden naar onderstaande meldkanalen.

1.3.1. Intern meldkanaal

Als melder meld je de informatie over een inbreuk bij voorkeur intern als de inbreuk op een doeltreffende manier intern kan behandeld worden en er geen risico op represailles bestaat. Aangezien KIDS meer dan 250 medewerkers heeft is het bij wet verplicht om anonimiteit bij de melding mogelijk te maken. Er kan dus anoniem een melding gemaakt worden, we zijn hier echter geen voorstander van, omdat men dan moeilijk (of niet) kan communiceren over de opvolging.

- *Meldingsbeheerder*

De meldingsbeheerder garandeert de vertrouwelijkheid van de melding en zal de meldingen op een objectieve en integere manier inschatten en opvolgen. Voor vzw KIDS is de interne preventieadviseur de meldingsbeheerder.

- *Hoe melden?*

Iedere stakeholder (medewerker of externe) kan op verschillende manieren contact opnemen:

- (Anonieme) brief naar: vzw KIDS – tav meldingsbeheerder, Borggravevijversstraat 9, 3500 Hasselt
 - (Anoniem) formulier: <https://forms.gle/2XifjHYQ5X8HMezs6>
 - Email naar: de meldingsbeheerder via barbara.jansen@kids.be
 - Via telefoon naar KIDS, men kan dan vragen naar de meldingsbeheerder: 011 22 25 93
- *Behandeling meldingen:*
- Alle meldingen komen aan bij de meldingsbeheerder (brief, mail, formulier, telefoon).
 - De meldingsbeheerder filtert de meldingen, beoordeelt de waarachtigheid en zorgt voor een ontvangstmelding binnen de 7 dagen (dit kan niet bij aanonieme melding).
 - De meldingsbeheerder geeft de informatie door aan de verantwoordelijke (indien van toepassing) zonder vermelding van de bron. Zo wordt vermeden dat de melder negatieve gevolgen ondervindt.
 - De verantwoordelijke beoordeelt de melding en kijkt of en welke actie er nodig is. De verantwoordelijke brieft de meldingsbeheerder hierover.
 - De meldingsbeheerder registreert welke actie werd ondernomen naar aanleiding van de melding en koppelt binnen de 3 maanden terug naar de melder (niet mogelijk bij anonieme melding).
- *Registratie:*

De meldingsbeheerder verzamelt alle meldingen en houdt bij welke gevolgen hieraan werden gegeven.

- *Archivering:*

De gegevens worden enkel door de meldingsbeheerder gearchiveerd. Hierdoor is het niet mogelijk dat derden (intern of extern) toegang krijgen tot de meldingen en de melder hierdoor nadeel ondervindt.

2.4.2. Extern meldkanaal

Daarnaast heeft de wetgever recent ook autoriteiten aangeduid die onafhankelijke en autonome externe meldingskanalen moeten opzetten voor het ontvangen en in behandeling nemen van informatie over inbreuken. De instanties die optreden als bevoegde autoriteit voor het ontvangen van externe meldingen over specifieke inbreuken in het kader van de 'Klokkenluiderswet' voor de private sector, zijn voornamelijk diverse Federale overheidsdiensten en andere overheidsinstanties, waaronder de RIZIV, RVA, RSZ en SIOD. Ze zullen instaan voor het onderzoek en de controle van meldingen en kunnen eventuele sancties opleggen. De Federale Ombudsman zal belast zijn met de coördinatie van externe meldingen in de private sector en zal op optreden als “default” autoriteit.

2.4.3. Openbaarmaking

In zeer uitzonderlijke omstandigheden kan er geschakeld worden naar een openbaarmaking van een melding van een inbreuk. In geval van openbaarmaking moet aan één van de volgende voorwaarden voldaan zijn opdat je als melder bescherming geniet:

- Je hebt eerst intern of extern gemeld, of hebt meteen extern gemeld omdat je meende dat de inbreuk niet doeltreffend behandeld kon worden of dat er een risico op represailles bestond. Vervolgens zijn er geen passende maatregelen genomen binnen de 3 maanden nadat het betreffende meldingskanaal de melding heeft ontvangen.
- Je meent dat een van de volgende situaties zich voordoet:
 - De inbreuk kan een dreigend of reëel gevaar vormen voor het algemene belang.
 - Er bestaat naar aanleiding van een externe melding een risico op represailles of het is niet waarschijnlijk dat de inbreuk doeltreffend wordt behandeld door de bijzondere omstandigheden van de zaak.